

AMADE LÁSZLÓ KIADATLAN VERSEI.

(Negyedik, bef. közlemény.)

14. Hogy érzettem máris fájdalmát sebének,
mint végére járni akart volt életemnek
bellyebb ha edgyik is ment volna szívemnek,
mostan kesseregnéd végét Életemnek.
15. De eő is csintalan Isten s Istentelen,
mert mihaszna Isten, nincs benne kegyelem,
így me'ly képtelenül bánt ártatlan velem
miért cselekedte, jól tudom 's itélem.
16. Azért hogy nem egyszer, meg hallyak többszöris
Éretted sínlődgyem egyszer s- ezerszer is
Ha edgyszer megh haltam, hallyak meg mátzor is,
Talám Practicája eő neki Tied is.
17. Azért is magamat annyira elszántam
Végh érzékenségit edgybe szedtem s hántam,
érted halálomat mert sohase bántam,
Sőt érted megh halmi ezerszer kívántam.
18. Ki ragattam nyíllát halálos sebemből,
(mit nem szenvedhetek, meg itélhed ebből)
edgy seb helyett ezret szakasztván mellyemből
mint az kinek Phoenix az maga véréből.
19. Omlott is belülem, mint marhábul az vér,
mint az áldozatnak oltárjához ki ér,
a' kihez nem egyébb, csak az egyedül fér,
ki mint Isteneknek adatik igaz bér.

(A 20—25. str. egyezik az előző vers 29—33. versszakáival.)

26. Éghek is éretted igaz lángozással
miként az Aeollus száraz aratással
mikor meg gyulladok harag lángozással
S- habozó tüzzel fölly hamvas habozással.
27. Éghek s- vajha érted úgy is elégethnék
mint éjeli lámpás olaja lehtnék
csendes hajlékodbán oda eltűnhetnék,
s- illy kegyes halálom így el-enyészhetnék.
28. Éghek s- maid el égek, de mi az jutalma,
ámbár úgy el égiek, mint csürben az szalma,
Van é reménségem, hogy az arany alma
Énnékem tartassék, mint Páris jutalma.
29. Nincsen ez világon nagyobb kín, mint a tűz,
nincsen olly hatalom, kit megh nem gyöz s- el üz,
ámbár olly vén légyen, ki mindenkor volt szüz,
megh gyözi s- végtére rab szíára föll füz.
30. Te vagy szívem az tűz, Én csak pazdorjája.
Tudod, sokak közül én vagyok Praedája,
De ámbár legyek is másoknak Példája,
Szívűl el szenvedem: szerelmed igája.

31. Edgy pillantat engem anyira megh gyoitot,
 hogy Lélekzetemben maid akkor meg foitot,
 azt gondoltam akkor, kegyességet noitot,
 de kinokban hozot s az földhöz vert, sujtot.
32. Mert oly két szemednek tüzes villámássa,
 mint tüzes Egeknek haragos járása,
 kegyes ha akarod, s- kegyes ragyogvássa
 mint a' szép hajnali csillag virradása.
33. Vannak is bizonyos titkos pillantási,
 miképp az változó csillagok futási,
 mikor jád-zodoznak Égben mulatási
 de hamar tűnnek mint szikra pattanási.
34. Szemeidben vagyon edgyik Istenséged,
 mint az csillagokban az égnek, szépséged,
 annyi nyilat lész ki, mennyi tekinteted,
 Isten légy, nem ember, ha ezt elszenvedhed.
35. Azért edgy nézéssel ha engem megh győztél,
 nem csak Rabbá tettél, de maid megh is öltél,
 mit mivel az a' kit többször kesergetél
 ámbár számlállya meg, hány sebet ejtettél.
36. Hunyorgat az nap is ragyogó fényében,
 s- irigylő sugarát röité az Fölyhőkben,
 ha edgyben űtközik tündöklő szemedben,
 s- mint Isten-Aszszonynak enged mindenekben.
37. Születnek Clarisok piros ajakidban,
 mint Tenger partyain gyöngyök gyöngyházakban,
 vagy Pünkösdi Rósák hajnal hassadásban
 midőn álmélkodom kegyes szavaidban.
38. Mossolog Auróra hogy Társát talállya,
 hintett rósáival ajakidat szálllya,
 S- úgy teczik is miutha titkossan próbállya
 És kedvedet ebben tenéked talállya.
39. Edes mossolgá-id mi haszna leírnom,
 és tompa Pennámat azokban folytatnom.
 Czukornál édessebb szavaid haizolnom,
 nem emberi munka, Istenségre bízom.
40. Van bizonyos olyas, kit kimagyarázni,
 nem lehet s- bétüben esuda volna tenni,
 mert azon egyedül csak köll álmélkodni,
 többet nem mondhatok, nékem köll imádni.
41. Edgyet kettőt szóltál hozzám máris az vér
 buzdult én szívemben, s- Testemben minden ér,
 Boldogh az ki tüled csak edgyet illyet nyér,
 Éltében s- véghtére éltének elég bér.
42. Sinór annak, a' ki mindent ne szenvedgyen,
 minden gondolható Halálra ne mennyen,
 Sok ezer sinórt is szívessen ne türjen,
 ámbár sok irigye s ellensége légyen.

43. Tudod ez mi legyen, de mondom azt énis,
 ámbár hogyha lennék a' világh végén is
 ámbár nem essik is En számnak ízén is,
 csak meczhessek ennit valaki szívéen is.
44. Gyöngy s- kerék orczádat czirkaliumra venném,
 S- aztat egy punctumban s- csekélységben tenném,
 Vénus-al először kellene küszködnöm
 S minden Istenaszszonyt ellenséggé tenném.
45. Tudom az Természet minden mesterségét
 benned megh mutatta s- tellyes tehetségét,
 S- láczik mint ha bálná hogy itt érte végét,
 minden munkájának és minden szépségét.
46. Edgyben oltott Piros Rósát Liliommal,
 Edgyben kevert Tejet Biborral, Bársonyal,
 halavány az hó is fehér orczáiddal,
 kék is a' csöppentett vér ábrázatiddal.
47. Hogyha éltél volna Trója idejében,
 Helénának lettél volna személyyében,
 megh váltottad volna Parist veszélyében,
 S- az Görögh országot végső üdejében.
48. Néked atta volna Páris az almáját
 félre tette volna mások ajándékját,
 az Ida hegyében sok Isten Asszonyát,
 Juno, Pallas s- Vénus drága adományát.
49. Mi lehet is drágább világon mint szépség,
 mégh az Isteneknek is szíve ezzel ég,
 föll gyullaszt azt mindent, ha ámbár legyen jég,
 s- meghgyógyulhatatlan sebet szívében szég.
50. Tudom ha Jupiter mast földön élhetne,
 örömost kedvedért barommá lehetne,
 vagy igaz Adonis edgyszer föll kelhetne,
 Tudom új életet csak nálad keresne.
51. Ebben megh röttentem és nagyonis félek,
 nyukhatatlankodik bennem is a' Lélek,
 gyötrődöm magamban és kétséggel élek,
 mellyért is előttem sok veszélt szemlélek.
52. Mit bízzam én szegény Legény s- mért imádgylak,
 hogyha Istenek is Lábadoz borúlnak,
 s- csoportossan hozzád tódulnak, s- szorúlnak,
 csak nézem meszirül, bús könyveim húlnak.
53. De szabad az oltár gazdagnak, szegénynek,
 igazán áldozó illy szegény Legénynek,
 mert olly áldozattya száz marha vérenek
 az Istenek előtt, mint szikra tömjénnek.
54. Látom is lángozol ereket olvasván
 drága mellyeidben erőssen fuitatván
 nagy elevenséged ezekkel mutatván
 belső tüzeidet illyformán lágyítván.

55. Vulcanusnak tüze benned munkálkodik
mint mikor mőhelye tüzekkel lángozik,
mikor az Aethnában tüzesen dolgozik
s- Cyclops Társaival az Tűzben szikrázik.
- vagy: 56. Maid mint Parnassusnak kettős Hegyeiben,
midőn az Apollo Musák seregében
Mulatozva vagyon kedves ideében,
itt Istenkedhetnek kettős mellyeiben.
57. Méltó hasonlitom hogy eztet Aethnához,
Mulczibernek égő s- pattogó Házához,
ki midőn készülvén megh hevült vasához,
Nem kívánhatna több tüzet munkájához.
58. De láczik Vulcanus nálad az Cupido
abban eő dolgozik, sok sziveket kínzó
hevül és lángozik sokakat hódéttó,
két szívet edgymásban kinossan lodéttó.
59. Jaj talán nékem is most vassat szivemre
Szíved mőhelyében békót vett kezemre
s- azzal örököszen rabbá tesz éltremre,
s- mind addigh zárva tart te nálad véghtemre.
60. Ámbár ha úgy volna s- nálad Rab lehetnék,
S- csak edgy sinóron is hozzád köttethetnék,
csak edgy hajszálon is utánnad sietnék
s- azzal szabadságot rabságomon vennék.
61. Ámbár nem vagyokis vasson, Rabod vagyok,
de messzi tömlöczben így kínyaim nagyok,
minden szabadságot készen másnak hagyok,
mégis mint a csillag, ez egyben ragyogok.
62. Azért is könyörgök meszi Rabságomban
ne kinez, csak ily meg távozó voltomban,
ha nem akarsz venni szível fogsághodban,
S- rabszion tartani, mint foglodat abban
63. Tested állásátul már maid meg némulok,
arrúl gondolkodván, látod el ájulok,
édes öbeledben ha lehetne hulok,
Mely ha lehetetlen világbúl ki mulok.
64. Egyedül azt vallom, mint egyenes márvány
csak reád nézését sok szívek ohaitván,
ékes és tetczető mint égi szivárván,
annak ölelését Istenek is várván.
65. Edgy szóval csak szép vagy, Apelles írta kép,
szép s- módos járásod ha valamennyit lép,
nincsen abban hiba, sziveket vonzó lép,
minden tagiaidban szép vagy, kegyes és ép.
66. Ahoz vagyon benned magad viselése
mindenhez rend szerént ritka böcsülése,
Ambitio nélkül magad teczetése,
Igaz és szívbéli szép beszélgetése.

67. Van is szavaidnak bizonyos járása,
és némely szóknak is kimagyarázása,
ki is minden szívnek magához vonyása
Mind az tudva levő Mágnes szorítása.
68. Másoktól is mondom eztet, nem magamtól
mert én mind ezeket hallottam olyantól
kinek Tiszteleti te hozzád ezentúl
Oly: ha emleget is szíve már megh újul.
69. Értheted ezekből ki légy? s- én ki légyek,
Noha meg itélnél, hogy veled föll tégyek,
engedd megh legh aláb, hogy éretted égyek,
ha több szerencsére ámbár nem is mégyek.
70. Nem kívánom szeress, engedd szeresselek
Mind edgy igaz szolgád holtig tisztellelek,
Nagy érdemid szerint tisztán bűcsűllyelek,
kit hogy megh tarthassak, éltemre felelek.
71. Méltó vagy kit az hír az Égig emelyen,
emlékezetedre napokat szentelyen,
Laurus koszorúkkal fejedre tisztellyen,
örököss napokkal éltedet nevellyen.
72. Ha tudnád miulta tüled el rekettem
mennyi fohászokodást utánnad küldöttem,
annyira utaid azokkal megh törtem,
mint Terhes szekérrel volna, azon mentem.
73. Ha te késsérgettel, enged késsérjelek,
sok ohaitásimmal talán megh is lelek,
kik olly gyorsan mennek, mint a sebes szelek,
ámbár újjobb újjobb kinokat nevelek.
74. Ha halgatták volna Egek imádságim
el távozásodért könyves buzgóságim
szívemet repesztő bús ohajtozásim
nem volnának bennem illyen kínlódásim.
75. [Kértelek Neptunus parancsolly vizeknek
ne engedgy meg hűlni az hideg jegeknek,
bocsássa hévségét az melyeg Egeknek,
s- ne hadgya uttaid illy nagy veszélyeknek.
76. De látom az Egek is már ellenségim
vannak másképpen is sok ezer irigyim,
Halálomra hattak tüled megh válásim
De megh közelléti Isten távozásim.
77. Tudom a' Saturnus már eddigh mordan néz,
ki eddig ha ámbár arany volt, most már réz,
mérge foly szájából, mint eddigh lépes méz,
ki maradásodért talán maid megh is vész.¹
78. De talán magad is örömet távoztál
Engem árvaságra keservessen hattál,
Hogy vélem így bánnyál, csak azon mulattál,
Színyes ravasságot más képel mutattál.

¹ A 75—77. strófa a kéziratban áthúzva.

79. Mert küllönös voltál, vagy is mind másoktul
valamint az földi ember az Angyaltul
úgy énis imádlak mint Angyalt ezentúl
Boldogh ki ily szépnek kényen szívéhez nyúl.
80. Többet nem is írhat Pennám csekélységem
Tovább nem terjedhet elmén s- rövidségem
mert mindent föll hallad személyed szépsége
S- Isten Asszonyokkal Parós Istensége.
81. Van te benned minden, kit a' szív kívánhat
van szépség, van épség, kit minden imádhath
Ész. értelem, jószág, kit minden csudálhat,
van minden kit Isten és ember gondolhat.
82. Mint a' ki nyilt tavasz üdőknek verágia
vallyon kié léssen ennek szép Rosája
van benned egészen Musáknak formája
minden virtusoknak vagy ritka Példája.
83. Enged megh ily szépnek had legyen kedvében
ámbar nem léznek is méltó szerelmében
kiért is az Isten áldgyon megh mindenben
Üssön bé a Menkö az hamis szívekben.¹

Méltóságos Hédervári Udvarban mint Noé Bárkájában
kesergő Galambnak nótái.

23.

1. Mitt [veszödsz] szemköttve? kiss Gyermeke, Cupido;
Minek Teghzed? Nyilad? ha nem vagy álandó,
Még próbálnyi sem mersz, dolgod csak forgandó,
Oh orczátlan vitéz! szerencséd romlandó.
2. Mint írják Herculest nézd meg, nagy csákánnyal,
Szent Györgynek vívását kegyetlen sárkánnyal,
Philisteus ellen Sámsonat számár állal,
Parittyával harcolt Dávid Góliáttal,
3. Nem kínszeríttelek téged illy harcokra,
Inkább édesgettelek porczogó csókokra,
Virágokkal hintett szép fehér gyolcsokra,
Hymennek ágyában tekhez, nem mocsokra.
4. Nem bánnya ezt Vénus, vele tegnap szóltam,
Flórának, Clorinak kertyeiben vóltam,
Gyenge majorannát számadra morzsoltam,
azzal kedvet lelek nálad, úgy gondoltam.
5. Pirusnak Lölke mint jádzatt Thésbével,
Lukretiát láttam kegyess Jegyessével,
Lángodoztak ezek egymás szerelmivel
Pennem-is vér pösdült, ezek nézésivel.

¹ Oldalt vlmivel későbbi (a fenti nagyon elsárgult írás helyett tisztább, kevésbé kopott) írásban számadások: Méltóságos Amade László Uram Iszka-Szent Györgyi Jozságában levő marháinak Specificatioja 1742 Esztendő belli Aprili 24.

6. Nem türhetem tovább, tiszta Dianánál
Ellened nagy panaszt tettem Thronussánál,
Borostyánt hórdozó híres Appollónál,
Pallasnál és Marsnál, gyenge szép Vénusnál⁴
7. Nem illet viszász nyíl tégedet, megh mondám,
Bé kötött szemedet korbácsol oldoznám
Ha Cupidó volnék, magamat forgatnám,
Mezitelen Tested meztelenhez adnám.
8. Méltó panaszimat ám megis halgatták,
Ell vevék a' nyilat, más markában atták
Bári Mester Uram szívében bocsáták
Ell válik, mint próbál, ötlet is próbálták.
9. [Ha már az Istenek és Isten Asszonyok,
Ugy akarja Vénus, Mars, úgy több Rokonyok,
Ezek birtokában Gyémántok, aranyok,
Ne gondold ellenek hogy énis agyargok.]⁵
10. Sörkeny föll! Morpheust dörgöld ki szemedből,
Nyuly fegyverhez! Vedd ki Vénus kebelibül
Amaz arany almát, Részesüly kertyibül,
Mint Jazon Medeát Holdicz szerelmibül.
11. Nem köll itt fáradnyi néked: mint Jazonnak,
Gyapja is készen van az arany Báránynak,
...kid (?) özvegye legyenek! Azoknak
Megh felelsz, szörénsigh köll minden dolgoknak.
12. [Szerelem sérelme miát ell bágyottam.
Röviden, funtossan írtam s- megh mondottam,
Szívem s- akaratom nyilván kimutattam,
Érted az Udvarban noha vexáltattam.]
13. A' Pállyafutásra volt már eddigh üdö,
Jobban, a' mint költött, megh ázott a Tüdö,
A' Fellegh utánis, a' szép nap köllendő,
Ne szenved: hogy továb: legyenek ilyen meddő.
14. Talán nincs vér benned, mint a Denevérben,
Ha vanis csak hideg: mint Hálnak a' vízben
Lángodozó tűz köll [a' Szűznek] Iffiunak sziviben,
Ugy nyúlhac hozzája s- bátran kebeliben.
15. Nem vagyok ijesztő, tülem ne irtozál,
A két arany alma vár és már készen áll,
Szárnyon a' szerencse, még többet is talál,
De Iffjacska légyen, nem köll nékem szakál.
16. Magos vagyok, látod, karcsu Derekamban,
Friss és finom Tántzos, Tűz vagon bokámban,
Kegyess tekintettel mosolgom. Azomban
Nincs semmi változás: Parolám áll szómban.

⁴ Az az Mészáros József ellen Cupidó képében —

A. L. jegyzete.

⁵ A 9. 12. 17—19. strófa áthuzva.

17. [Jühecz, de szemírmes, primás az Udvarban,
Nagy Jóságú s- drága Hédervár várában,
Csak magadat taresád aláztatosságban,
Mint szokás illy helyen, mint nagy Méltóságban.
18. Kérőidet külgyed Reverentiával
Első mely be lépik megh hajtot nyakával,
Csendes instantiát nyujcsón bé szavával,
Ékesen szólása ne légyen tréfával.
19. Ha nyertek Gratiát és jó választadás,
Szaporán nyujcsatok, legyen Gyűrűváltás,
Elsőben készfogás, az után lább fogás,
Keszkenyökből jusson bőven osztogatás.]
20. Három nap a' közü más Dominiumban,
Megyünk amaz híres Lóósnak kastélyában,
Egyik kalitkából másik kalitkában,
Megh halok ha nem jüsz: szívemnek bójában.
21. Rőszketek, didörgök szüntelen várástul
Maid megh hasad szívem kegyetlen fájástul,
Az holl senki sem látt, ottan a' sírástul
Szóllanyi sem merek, félek vádolástul.
22. Házosság gyümölcsit szükségh más is szedgye,
Szüzek koszorúját ell nyerje s- ell vege,
Oh Boldog Úr Isten szállyon rám az ige
Sok ezernyi ezer Bümnak legyen VÉGE.¹

24.

[Miscellanea. Fragmenta.]

1. Sok féle híreket rólad már megérték!
Mert nincsen szívedben semmi hívség s- érték;
Azért csempességéd másokis ell érték
S- azt kitt nem gondoltak: most immár meg érték.
2. Rosz s- gaz konkolyt szenved a' szép tiszta búza;
Gyarló tűz kiben ég! nem szív; hanem zúzza;
Álnok minden szóra erre s- arra húzza
Igy az igaz szívet ispéköli s- nyúzza.
3. A' Vezérnek vala nagy sudár bajúza
Ez után ment Vitéz Törökök Csajuza
Tarkásúl köntösén drága szép hejuza
Ez volt a' seregek edgyütt Kalaúzza!
4. Mivel meg kéméllett Fátum! s- nem adott Tort!
Azért: Praedáinkra vessünk igaz s hív sort!
Igaz Vitézekért ígyünk jó Czapa hort
és: azzal mossuk le torkunkrúl vitéz port.

¹ Két példányban; az egyik Amade ifjúkori írása (a húszas évek végéről), a másik későbbi másolata.

Kívül: Varii Versus et Carmina tam Ungarica quam etiam Latina et Germanica auctoribus B. Antonio et Ladislao Amade.

5. Nem köi már tagadni hogy ugy történt s- léve.
Tántoréthatatlan az Amadé szíve!
Kit meg nem zálogol senki Arany míve
Mert hív Baráttjának mindenkor hív híve.
6. De! nem körömgéli be hegedett varát,
Kit meg sebesétt, a' Jutkának farát,
Sz. Borotvájával a' Sylvester Barát,
Ámbár ősz Leánka s- nem reméli nyarát.
7. Ámbár bár pöködi s mondgya néki, hogy márs:
Mégis Baári kertben van egy árnyékos hárs
A' hol készen várja őtet a szentelt nyárs,
Mint Bacsfán apácza lehet néki is társ.
8. Csak titkon szemléltem mozgattya csúkláját
Eő is emelgeti, mint lehet, Puzdráját,
Bár a lapos tető strassala kámzáját,
Még is meg vadászssa annak szőrös táját.
9. Eleget irigyli néki szegény Luló
Szerelmes mérgében ki haragszik s- Juló
Alig Lélegzetet véssen s- majd meg fuló
Őszve veszen rajta illy két szép kóduló.
10. De még is van más is, s- titkon integeti
Veronika néni a' Ferencz szigeti,
Jó vadász és tudgya hol vannak Ligeti
Halálos gyertyáját gyakran billegeti.
11. Hol sáppal biztatja és vet több leseket,
Gyakran meg pesszenti s- tesz gyors Lépéseket.
Mert az Urbaimba téssen Czikkelyeket,
Nem csuda! és nála! ha? követ illyeket.
12. A mikor más nincsen, jó a' Veronika,
A kinek: hol tágos: hol szoros a' Lika,
Némelykor olly hegyes hasa, mint Tátika,
Mert Palotán is volt: eő már régi bika.
13. De! már alább hagyott s- ezeket le-tette,
Miúlta Boneval seggit fejtegette,
Annyira is Csóron őtet iesztegette,
hogy a' lélegzetet alig-alig vette.
14. Csuda is Bika-pénzt eddig nem fizetett,
Lehető?! hogy Tiszt volt? azért ment lehetett,
Véle Praefectus is egy latba tétetett,
Nem tudom: ez bértül miért ki vétetett?
15. De! mindenkor az Úr ha fizetett volna?
S- minden a mit akar nagy szabadon folna
Tizenkét foréntya alig maradt volna
A mennyi sok kérő utánna tódolna.
16. Maga Jáger az Úr: a' szolgálai kopók
De igaz Urukot rabolják, és lopók,
Nem csak Jovainak: de igaz vérszópók
Azért is minyájon nyugotra hanyatlók.

17. Ezeknek sok terhét vállaira vette,
Parázna ügyöket drágán ki fizette,
Sok gond- s- galibából őket ki mentette
hálaadatlanságok Isteneit szenvedte.
18. Jól esett: mért magát korpában keverte?
Sörtés állatokkal sárt mért meg heverte?
Azért ilyen díját s- köszönetét nyerte
Szolga az Urával comperálny merte.
19. Azért az hasonló legyen hasonlóhoz?
Miért áll a' számárra, hogyha férhet lóhoz?
Friss vizen evezhet, miért jár bűdös tóhoz?
A ki csak meg vetést s- gyalázatokat hoz.
20. Messzéről fülelgei Tysser udvar Bíró,
Ki jövendülésben s- németül Jó Író,
Ennek is tettzenek a' szerelmes Író
De! még ez udvarban: bár vén? oly mint Tyro.
21. Mozgattya az fejét, irtogattya állát
Háromszor is nyesi napjában szakállát,
Járnak az ujjai és: mozgattya vállát,
Mozgattya a száját s- köpögeti nyálát.
22. Bánya: mind párat ez: és hogy eő páratlan,
Bánya, hogy másnak jön szerencse váratlan!
Mert Városhoz szokván, Faluhoz szokatlan!
S- mind Barátok Lova úgy él alkalmatlan!
23. Ha csak meg nem szánnya valamely Ordinántz
Mások előtt lévén mer mindenféle sántz,
Igy néki nem kedvez a' német módi Tántz,
Mindennek van tüje: a' kiben vagyon rántz,
vagy: A ki másnak arany: és neki csak zomántz.
24. Eötet is szerencse még egyszer meg leli
S- törpe óhajtásit magassá neveli
Régi özvegy szívét páros Fatum teli
S most alaton szívét Toronyra emeli.

Közlő: GÁLOS REZSŐ.

BENICZKY PÉTER LATIN FORDÍTÁSBAN

Apáti Miklós a tizenhetedik század magyar szellemi életének legérdekesebb és legtájékozottabb képviselői közé tartozik. Nincs kortársa, aki olyan mélyen hatolt volna Descartes filozófiájába vagy az új németalföldi misztikába, mint ő. Főművének, a *Vita triumphans*nak (1688) európai kapcsolataival behatóan foglalkoztam a *Magyar cartesianusokról* szóló dolgozatomban. Magyar vonatkozásait ott nem érintettem. Pedig ilyen is akad nála bőven. Ezúttal csak néhány irodalmi természetűre szeretném felhívni a figyelmet. Kedves költője Beniczky Péter. Ahol teheti, hivatkozik rá. Beniczky a megtestesült józan-okosság. Csupa közkeletű szólásból, «lestülyedt», megközelíthető nyelvi, érzelmi és morális elemből építi meg költészetét. Nincs, ami megrázná, megkapná benne az embert. Csak helyenként üt át rajta vallásos áhítatának személyi hangja. De bizonyára éppen ezért